

**Конвенція
про заборону або обмеження застосування
конкретних видів звичайної зброї, які
можуть вважатися такими, що завдають
надмірних ушкоджень або
мають невідповідну дію**

(Текст Конвенції українською мовою з
поправкою, внесеною 21 грудня 2001 року)

(Поправку до статті 1 Конвенції прийнято Законом
N 1775-IV (1775-15) від 15.06.2004, ВВР, 2004, N 37, ст.455)

Статус Конвенції див.(995_j48)

Офіційний переклад

Високі Договірні Сторони,

нагадуючи, що кожна держава зобов'язана відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй (995_010) утримуватися у своїх міжнародних відносинах від погрози застосування сили або її застосування як проти суверенітету, територіальної цілісності чи політичної незалежності будь-якої держави, так і будь-яким іншим чином, несумісним з цілями Організації Об'єднаних Націй;

нагадуючи далі про загальний принцип захисту цивільного населення від впливу воєнних дій;

виходячи з принципу міжнародного права, згідно з яким право сторін збройного конфлікту вибирати методи чи засоби ведення війни не є обмеженим, а також із принципу, що забороняє застосування у збройних конфліктах зброї, снарядів і речовин та методів ведення війни, які можуть завдати надмірних ушкоджень або призвести до зайвих страждань;

нагадуючи також, що забороняється застосовувати методи або засоби ведення війни, які мають на меті завдати або, як можна очікувати, завдадуть широкомасштабної довготермінової і серйозної шкоди природному середовищу;

підтверджуючи свою переконаність, що у випадках, не передбачених цією Конвенцією і Протоколами, які до неї додаються, або іншими міжнародними угодами, цивільне населення і комбатанти постійно залишаються під захистом і дією принципів міжнародного права, які базуються на усталених звичаях, принципах гуманності і вимогах суспільної свідомості;

бажаючи сприяти міжнародній розрядці, припиненню гонки озброєнь і зміцненню довіри між державами і, таким чином, здійсненню прагнення всіх народів жити у мирі;

визнаючи значення всіх зусиль, які можуть сприяти прогресу в справі загального і повного роззброєння під суворим і ефективним міжнародним контролем;

знову підтверджуючи необхідність продовжувати кодифікацію і поступальний розвиток норм міжнародного права, що застосовується в період збройних конфліктів;

бажаючи заборонити або в подальшому обмежити застосування конкретних видів звичайної зброї і вважаючи, що позитивні результати, досягнуті у цій галузі, можуть сприяти основним переговорам щодо роззброєння з метою покласти край виробництву, накопиченню і розповсюдженню такої зброї;

підкреслюючи бажаність того, щоб усі держави стали учасниками цієї Конвенції і Протоколів, які до неї додаються, особливо держави, що є важливими у військовому відношенні;

враховуючи, що Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй і Комісія Організації Об'єднаних Націй з роззброєння можуть прийняти рішення вивчити питання про можливе розширення сфери заборон і обмежень, передбачених цією Конвенцією і Протоколами, які до неї додаються;

враховуючи надалі, що Комітет з роззброєння може вирішити розглянути питання про вжиття подальших заходів щодо заборони або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї;

Домовилися про таке: **Стаття 1**

Сфера застосування

(зі змінами і доповненнями від 21 грудня 2001 р.)

1. Ця Конвенція і Протоколи, які до неї додаються, застосовуються в ситуаціях, зазначених у статті 2, спільній для Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року про захист жертв війни (995_151, 995_152, 995_153, 995_154), включаючи будь-яку ситуацію, описану в пункті 4 статті 1 Додаткового протоколу I (995_199) до цих Конвенцій.

2. Ця Конвенція і Протоколи, які до неї додаються, застосовуються крім ситуацій, зазначених у пункті 1 цієї статті, також до ситуацій, зазначених у статті 3, спільній для Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року (995_151, 995_152, 995_153, 995_154). Ця Конвенція і Протоколи, які до неї додаються, не застосовуються до випадків порушення внутрішнього порядку і виникнення обстановки внутрішньої напруженості, таких як заколот, окремі й спорадичні акти насильства та інші акти подібного характеру, оскільки вони не є збройними конфліктами.

3. У разі збройних конфліктів, які не мають міжнародного характеру і відбуваються на території однієї з Високих Договірних Сторін, кожна сторона конфлікту зобов'язана застосовувати заборони і обмеження за цією Конвенцією і Протоколами, які до неї додаються.

4. Ніщо в цій Конвенції або Протоколах, які до неї додаються, не повинно тлумачитись як таке, що зачіпає суверенітет держави або обов'язок уряду всіма законними засобами підтримувати або відновлювати правопорядок у державі або захищати національну єдність і територіальну цілісність держави.

5. Ніщо в цій Конвенції або Протоколах, які до неї додаються, не повинно тлумачитись як виправдання прямого або непрямого втручання з будь-якої причини в збройний конфлікт або у внутрішні чи зовнішні справи Високої Договірної Сторони, на території якої відбувається цей конфлікт.

6. Застосування положень цієї Конвенції і Протоколів, які до неї додаються, до сторін конфлікту, які не є Високими Договірними Сторонами, що прийняли цю Конвенцію або Протоколи, які до неї додаються, ні прямо, ні опосередковано не змінює їхній юридичний статус або юридичний статус спірної території.

7. Положення пунктів 2-6 цієї статті не завдають шкоди додатковим протоколам, прийнятим після 1 січня 2002 року, які можуть застосовувати, виключати чи модифікувати сферу їхнього застосування стосовно цієї статті.

Стаття 2

Зв'язок з іншими міжнародними угодами

Ніщо в цій Конвенції або Протоколах, які до неї додаються, не може тлумачитись як таке, що применшує значення всіх зобов'язань, які покладаються на Високі Договірні Сторони міжнародним гуманітарним правом, що застосовується у збройних конфліктах.

Стаття 3

Підписання

Ця Конвенція відкрита для підписання всіма державами у штаб-квартирі Організації Об'єднаних Націй у Нью-Йорку протягом дванадцяти місяців, починаючи з 10 квітня 1981 року.

Стаття 4

Ратифікація, прийняття, схвалення або приєднання

1. Ця Конвенція підлягає ратифікації, прийняттю або схваленню державами, які її підписали. Будь-яка держава, яка не підписала цю Конвенцію, може приєднатись до неї.

2. Ратифікаційні грамоти, документи про прийняття, схвалення або приєднання здаються на зберігання депозитарію.

3. Висловлення згоди на обов'язковість будь-якого із Протоколів, які додаються до цієї Конвенції, є факультативним для кожної держави за умови, що під час здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти, документа про прийняття або схвалення цієї Конвенції чи про приєднання до неї ця держава повідомляє депозитарію про свою згоду на обов'язковість для неї будь-яких двох або більше з цих Протоколів.

4. У будь-який час після здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти, документа про прийняття або схвалення цієї Конвенції чи про приєднання до неї держава може повідомити депозитарію про свою згоду на обов'язковість для неї будь-якого Протоколу, який додається і який ще не є для неї обов'язковим.

5. Будь-який Протокол, який є обов'язковим для Високої Договірної Сторони, становить невід'ємну частину цієї Конвенції.

Стаття 5

Набуття чинності

1. Ця Конвенція набуває чинності через шість місяців після дати здачі на зберігання двадцятій ратифікаційної грамоти, документа про прийняття, схвалення або приєднання.

2. Для будь-якої держави, яка здає на зберігання свою ратифікаційну грамоту, документ про прийняття, схвалення або приєднання після дати здачі на зберігання двадцятій ратифікаційної грамоти, документа про прийняття, схвалення або приєднання, ця Конвенція набуває чинності через шість місяців після дати здачі на зберігання цієї державою своєї ратифікаційної грамоти, документа про прийняття, схвалення або приєднання.

3. Кожний з Протоколів, які додаються до цієї Конвенції, набуває чинності через шість місяців після дати, до якої двадцять держав повідомили про свою згоду на обов'язковість для них цього Протоколу відповідно до пункту 3 або 4 статті 4 цієї Конвенції.

4. Для будь-якої держави, яка повідомляє про свою згоду на обов'язковість для неї будь-якого Протоколу, який додається до цієї Конвенції, після дати, до якої двадцять держав повідомили про свою згоду на його обов'язковість для них, Протокол набуває чинності через шість місяців після дати повідомлення цієї державою про свою згоду на обов'язковість для неї цього Протоколу.

Стаття 6

Поширення

Високі Договірні Сторони зобов'язуються як у мирний час, так і під час збройного конфлікту поширювати цю Конвенцію і ті з Протоколів, які до неї додаються і які є для неї обов'язковими, якомога ширше у своїх відповідних країнах і, зокрема, включати їхнє вивчення до програм військової підготовки для того, щоб ці документи могли стати відомими їхнім збройним силам.

Стаття 7

Договірні відносини після набуття чинності цієї Конвенцією

1. Якщо для одної зі сторін конфлікту будь-який із Протоколів, які додаються, не є обов'язковим, для сторін, для яких ця Конвенція і цей Протокол, який додається, є обов'язковими, вони залишатимуться обов'язковими у їхніх взаємовідносинах.

2. Для будь-якої Високої Договірної Сторони є обов'язковими ця Конвенція і будь-який Протокол, який до неї додається і який є чинним для неї, у будь-якій ситуації, передбаченій статтею 1, стосовно будь-якої держави, яка не є учасницею цієї Конвенції, або для якої не є обов'язковим відповідний Протокол, який додається, якщо остання приймає і застосовує цю Конвенцію або відповідний Протокол і повідомляє про це депозитарію.

3. Депозитарій негайно інформує заінтересовані Високі Договірні Сторони про будь-яке повідомлення, отримане відповідно до пункту 2 цієї статті.

4. Ця Конвенція і Протоколи, які до неї додаються і які є обов'язковими для Високої Договірної Сторони, застосовуються щодо спрямованого проти цієї Високої Договірної Сторони такого збройного конфлікту, про який йдеться в пункті 4 статті 1 Додаткового протоколу I (995_199) до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року про захист жертв війни (995_151, 995_152, 995_153, 995_154):

а) якщо Висока Договірна Сторона також є учасницею Додаткового протоколу I (995_199) і якщо влада, згадана в пункті 3 статті 96 цього Протоколу, зобов'язалася застосувати Женевські конвенції (995_151, 995_152, 995_153, 995_154) і Додатковий протокол I відповідно до пункту 3 статті 96 згаданого Протоколу і зобов'язується застосувати цю Конвенцію і відповідні Протоколи, які додаються, стосовно цього конфлікту; або

б) якщо Висока Договірна Сторона не є учасницею Додаткового протоколу I (995_199) і якщо така влада, про яку йдеться у підпункті а) вище, приймає і застосовує зобов'язання за Женевськими конвенціями (995_151, 995_152, 995_153, 995_154), а також за цією Конвенцією і відповідними Протоколами, які додаються, щодо цього конфлікту, таке прийняття і застосування спричиняють стосовно цього конфлікту таке:

i) Женевські конвенції (995_151, 995_152, 995_153, 995_154), а також ця Конвенція і відповідні Протоколи, які до неї додаються, негайно набувають чинності для сторін цього конфлікту;

ii) згадана влада набуває таких самих прав і зобов'язань, яких набула Висока Договірна Сторона Женевських конвенцій (995_151, 995_152, 995_153, 995_154), цієї Конвенції і відповідних Протоколів, які до неї додаються; та

iii) Женевські конвенції (995_151, 995_152, 995_153, 995_154), ця Конвенція і відповідні Протоколи, які до неї додаються, є однаковою мірою обов'язковими для всіх сторін цього конфлікту.

Висока Договірна Сторона і влада можуть також погодитись прийняти і застосувати на взаємній основі зобов'язання за Додатковим протоколом I (995_199) до Женевських конвенцій (995_151, 995_152, 995_153, 995_154).

Стаття 8

Розгляд дії і зміни та доповнення

1. а) У будь-який час після набуття чинності цією Конвенцією будь-яка Висока Договірна Сторона може запропонувати зміни і доповнення до цієї Конвенції або до будь-якого Протоколу, який додається і який є для неї обов'язковим. Будь-яка пропозиція щодо змін і доповнень направляється депозитарію, який повідомляє про неї усі Високі Договірні Сторони і запитує їхню думку щодо того, чи слід скликати конференцію для розгляду цієї пропозиції. Якщо того забажає більшість, яка повинна складати не менше вісімнадцяти Високих Договірних Сторін, він негайно скликає конференцію, на яку запрошуються усі Високі Договірні Сторони. Держави, які не є учасниками цієї Конвенції, запрошуються на конференцію як спостерігачі.

б) Така конференція може погодити зміни і доповнення, які приймаються і набувають чинності в такий самий спосіб, що і ця Конвенція і Протоколи, які додаються, за умови, що зміни і доповнення до цієї Конвенції можуть прийматися тільки Високими Договірними Сторонами і що зміни і доповнення до конкретного Протоколу, який додається, можуть прийматися тільки Високими Договірними Сторонами, для яких цей Протокол є обов'язковим.

2. а) У будь-який час після набуття чинності цією Конвенцією будь-яка Висока Договірна Сторона може внести пропозицію щодо додаткових протоколів, що стосуються інших категорій звичайної зброї, не охоплених існуючими Протоколами, які додаються. Будь-яка така пропозиція щодо додаткового протоколу направляється депозитарію, який повідомляє про неї усім Високим Договірним Сторонам відповідно до підпункту 1а) цієї статті. Якщо того забажає більшість, яка повинна складати не менше вісімнадцяти Високих Договірних Сторін, депозитарій негайно скликає конференцію, на яку запрошуються всі держави.

б) Така конференція може за участю повною мірою всіх держав, представлених на конференції, погодити додаткові протоколи, які приймаються в такий самий спосіб, що і ця Конвенція, додаються до неї і набувають чинності як передбачено в пунктах 3 і 4 статті 5 цієї Конвенції.

3. а) Якщо через десять років після набуття чинності цією Конвенцією конференції відповідно до підпунктів 1а) і 2а) цієї статті не скликались, то будь-яка Висока Договірна Сторона може звернутися до депозитарія з проханням про скликання конференції, на яку запрошуються всі Високі Договірні Сторони, для розгляду питання про сферу застосування і дію цієї Конвенції і Протоколів, які до неї додаються, і для розгляду будь-якої пропозиції щодо змін і доповнень до цієї Конвенції або до існуючих Протоколів. Держави, які не є учасниками цієї Конвенції, запрошуються на конференцію як спостерігачі. Конференція може погодити зміни і доповнення, які приймаються і набувають чинності відповідно до підпункту 1б) вище.

b) На такій конференції може також розглядатися будь-яка пропозиція щодо додаткових протоколів, які стосуються інших категорій звичайної зброї, не охоплених існуючими Протоколами, які додаються. Усі держави, представлені на конференції, можуть повною мірою брати участь у такому розгляді. Будь-які додаткові протоколи приймаються в такий самий спосіб, що і ця Конвенція, додаються до неї і набувають чинності як передбачено в пунктах 3 і 4 статті 5 цієї Конвенції.

c) Така конференція може розглянути питання про те, чи слід передбачити скликання ще однієї конференції на прохання будь-якої Високої Договірної Сторони, якщо після закінчення періоду, подібного зазначеному у підпункті 3а) цієї статті, конференції відповідно до підпункту 1а) чи 2а) цієї статті не скликалися.

Стаття 9

Денонсація

1. Будь-яка Висока Договірна Сторона може денонсувати цю Конвенцію або будь-який з Протоколів, які до неї додаються, повідомивши про це депозитарію.

2. Будь-яка така денонсація набуває чинності лише через рік після отримання депозитарієм повідомлення про денонсацію. Проте, якщо після закінчення року ця денонсуюча Висока Договірна Сторона опиняється в одній із ситуацій, згаданих у статті 1, то ця Сторона продовжує бути зв'язаною зобов'язаннями за цією Конвенцією і відповідним Протоколом, який додається, до закінчення збройного конфлікту або окупації і в будь-якому разі до завершення операцій, пов'язаних з остаточним визволенням, поверненням на батьківщину або влаштуванням осіб, що знаходяться під захистом норм міжнародного права, які застосовуються у збройних конфліктах, а у разі, коли будь-який із Протоколів, які додаються, містить положення про ситуації, в яких сили або місії Організації Об'єднаних Націй виконують у відповідному районі функції щодо підтримання миру, спостереження або подібні функції, - до припинення виконання цих функцій.

3. Будь-яка денонсація цієї Конвенції вважається такою, що стосується всіх Протоколів, які додаються і які є обов'язковими для Високої Договірної Сторони.

4. Будь-яка денонсація чинна тільки стосовно денонсуючої Високої Договірної Сторони.

5. Жодна денонсація не зачіпає зобов'язань, вже прийнятих у зв'язку із збройним конфліктом відповідно до цієї Конвенції і Протоколів, які до неї додаються, такою денонсуючою Високою Договірною Стороною стосовно будь-якої дії, вчиненої до набуття чинності цією денонсацією.

Стаття 10

Депозитарій

1. Депозитарієм цієї Конвенції і Протоколів, які до неї додаються, є Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй.

2. На додаток до своїх звичайних функцій депозитарій повідомляє всі держави про:

a) підписання цієї Конвенції відповідно до статті 3;

b) здачу на зберігання ратифікаційних грамот, документів про прийняття або схвалення цієї Конвенції чи про приєднання до неї відповідно до статті 4;

c) повідомлення щодо згоди на обов'язковість Протоколів, які додаються, відповідно до статті 4;

d) дати набуття чинності цією Конвенцією і кожним з Протоколів, які до неї додаються, відповідно до статті 5; та

e) повідомлення про денонсацію, отримані відповідно до статті 9, і про дати набуття ними чинності.

Стаття 11

Автентичні тексти

Дійсний примірник цієї Конвенції з Протоколами, які до неї додаються, тексти якої англійською, арабською, іспанською, китайською, російською і французькою мовами є рівно автентичними, здається на зберігання депозитарію, який передає завірені копії всім державам.

Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають невибіркову дію
Конвенція; ООН від 10.10.1980

Прийняття Україною від **15.06.2004**, підстава — [1775-IV](#)

Постійна адреса:

https://zakon.rada.gov.ua/go/995_266

Законодавство України

станом на 07.09.2025

поточна редакція

995_266